

Narva Linnavalitsus
Peetri plats 5
20308 Narva
Ida-Virumaa

6.12.2024 nr 9.5-2.2/24-25/3/13

**Narva Pähklimäe Kooli haldusjärelevalve õiendi
kinnitamine**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Narva Pähklimäe Kooli haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Inna Mikli

õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaekspert

Koopia: Narva Pähklimäe Kool

735 0579

inna.mikli@hm.ee

NARVA PÄHKLIÄE KOOLI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Narva Pähklimäe Kool (edaspidi *kool*) on Narva Linnavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus aadressil Pähklimäe 3, Narva 20605, Ida-Virumaa.
2. Haldusjärelevalvet teostati Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 22.07.2024 korralduse nr 9.5-2.2/24-25/3/1 „Haldusjärelevalve algatamine Narva Pähklimäe Koolis“ alusel.
3. Järelevalves selgitati, kas koolis on eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtunud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja riigikeele oskuse tase vastavad kehtestatud nõuetele ning kas eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ning tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.
4. Järelevalvet kooli ja selle pidaja tegevuse õiguspärasuse üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdid Inna Mikli ja Elisabeth Niido, ekspertidena olid kaasatud Keeleameti järelevalveosakonna Ida-Viru järelevalvetalituse peainspektor Renata Laas ning Tallinna ja Harjumaa järelevalvetalituse vaneminspektor Silja Pajur.
5. Haldusjärelevalve algas 15.10.2024.
6. Järelevalves vesteldi kooli pidaja esindaja, direktori, õppealajuhataja, eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajate, õpilaste, lapsevanemate ja hoolekogu esindajatega, tutvuti kooli vaadeldava valdkonna dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Narva Pähklimäe Kool on Narva linnas tegutsev munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes. Seisuga 15.10.2024 õppis koolis 862 õpilast.

Koolil on kehtiv õppekava, kuid see dokument vajab täiendamist ja muutmist. Õppekava üldosas on kirjutatud, et käsitöö ja kodundus ning tehnoloogiaõpe toimuvad tütarlastele ja poistele eraldi, kuid õpperühmadesse jagunemine peab lähtuma õpilaste huvidest ja eelistustest. Matemaatikatundide mahtu on suurendatud, kuid pole selgitatud, miks erisused on tehtud ja kuidas lisatud tunde kasutatakse. Õppekavas on kirjutatud, et õpetaja valikul ja algatusel võib loimida kõiki õppeaineid erinevate keeltega, et õpetaja võib, kui see on õpitulemuse

saavutamiseks vajalik, õppetunni tasandil kasutada aine õppekeelest erinevas keeles õppematerjale või teatud tunni etappides keelevahetust. Niisugune säte on sobimatu, sest eesti keele ja eestikeelsed ainetunnid peavad toimuma eesti keeles.

Riiklikus õppekavas sätestatuga on vastuolud ajaloo, kunsti ja robootika ainekavades: ajaloo 5. klassi õppesisu on ülekoormatud, kunsti ainekava I kooliastme tunnijaoetusplaan on õppekava üldosa ja riikliku õppekavaga vastuolus, robootika valikaine kavas puuduvad 3. klassi õpitulemused ja õppesisu.

Koolil on kehtiv päevakava. Klassipäevikud on e-koolis, sissekanded on eestikeelsed.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, on koolis 68: direktor, õppealajuhataja, kes töötab ka õpetajana, isik, kes töötab nii eripedagoogi kui logopeedina, sotsiaalpedagoog, kes töötab ka õpetajana, ning 64 õpetajat. Puudub koolipsühholoog. Pedagoogide seas on 33 isikut, kellel on nõutav riigikeeles C1-tase, ning 35 isikut, kes peavad oskama eesti keelt B-2 tasemel. Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele üheksal töötajal: kuuel õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, kahel õpetajakutse ning üks õpetaja ei oska riigikeelt isegi B1-tasemel. 17-le õppe- ja kasvatusala töötajale – 16 õpetajale ja 1 tugispetsialistile – on Keeleamet teinud ettekirjutuse, mille tähtaeg on tulevikus.

1. ja 4. klassides toimub õppetöö eesti keeles, ülejäänud klassides õpetatakse eesti keeles osa aineid: I kooliastmes loodusõpetust, inimeseõpetust, kunsti, tööõpetust ja robootikat; II kooliastmes loodusõpetust, inimeseõpetust, ühiskonnaõpetust, kunsti, tehnoloogiaõpetust, käsitööd, kehalist kasvatust ja robootika; III kooliastmes inimeseõpetust, kunsti, käsitööd ja kehalist kasvatust.

Järelevalves vaadati üheksat tundi: nelja eesti keele tundi ja viit eestikeelset ainetundi, nende seas ka ühe eestikeelsele õppele üle läinud 4. klassi matemaatikatundi. Külalastatud klassiruumide seintel olid eesti keele õppe toetamiseks grammatikatabelid, käitumisreeglid, väljendid, Eestit tutvustavad materjalid. Ruumid olid tänapäeva nõuetele vastavalt tehniliste vahenditega varustatud. Pingid paiknesid enamasti üksteise taga ning õpilastel puudus omavaheline silmside.

Õpetajad kasutasid peamiselt traditsioonilisi õppemeetodeid, andsid samaaegselt kõikidele õpilastele mõeldud tööülesandeid, rühmatööd tehti vaid kahes ja paaristööd samuti kahes tunnis. Aktiivõppemeetodeid kasutati vähe, õpilased ei saanud omavahel suhelda. Arendati rohkem kuulamise ja lugemise, vähesel määral kirjutamise oskust, rääkimisele ei pööratud piisavalt tähelepanu. Tunni alguses teatasid õpetajad käsitletava teema, kuid eesmärgid sõnastasid vaid kolmel juhul. Ainetundides keele-eesmärke ei püstitatud. Teemakäsitus oli enamjaolt õpilastele ea- ja jõukohane, kuid ühes eesti keele tunnis oli materjal liiga kerge ning ühes ainetunnis sõnavara liiga keeruline. Eesti keele tundides oli uue sõnavara maht väga väike. Kahes tunnis tegid õpetajad tunni lõpus kokkuvõtte ning ka õpilased andsid tagasisidet, mida teada said.

Õpetajad rääkisid arusaadavas eesti keeles, kuid kuuel neist esines kõnes keele- või hääldusvigu. Õpilaste keeleoskust on vaadeldud tundide põhjal raske hinnata, sest nende suulise kõne osakaal oli väga väike. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased rääkisid eesti keeles.

Eestikeelsele õppele üleminekut toetavad 1. ja 4. klassides õpiabirühmad. Koolis on eestikeelne tantsuring, ekskursioonid ja väljasõidud on eestikeelsed. Õpilased osalevad ka Narva linna eestikeelses huvitegevuses.

Eesti keele põhikooli lõpueksamil B1 keeletaseme saavutanute osakaal on koolis viimastel aastatel Eesti ja Narva keskmisest kõrgem, eesti keele kui teise keele lõpueksamite tulemused on Narva ja viimastel aastatel ka Eesti keskmistest tulemustest kõrgemad. Põhikooli matemaatika lõpueksami keskmine tulemus on olnud enamasti Narva tulemusest kõrgem, Eesti keskmisest kord kõrgem, kord madalam. Eesti vene õppekeelega õpilaste keskmisega võrreldes on kõik kooli näitajad kõrgemad.

2023/2024. õppeaasta sisehindamise vahearuanDES on analüüsitud kooliga seotud statistilisi ja finantsaruandeid, eksamite, tasemetööde, olümpiaadide tulemusi, kooli dokumentatsiooni, vestluste ja küsitluste tulemusi, õppevahendite ja inventariga seotud andmestikku. Dokumendis on välja toodud, et tuleb pöörata rohkem tähelepanu aktiivõppemeetodite kasutamisele, lõimitud aine- ja keeleõppele (edaspidi *LAK-õpe*), eesti keele õppele väljaspool kooli, et tuleb rahuloluküsitlusi läbi viia. Dokumendist selgub, et sisehindamise viimane koondaruanne koostati aastal 2008.

Arengukava on koostatud aastateks 2024–2028, dokumendi üks osa on eestikeelsele õppele ülemineku kava, kus on valdkondade kaupa seatud mitmeid eesmärke, näiteks võimaldada õpetajatele keele- ja metoodikakoolitust ning suunata neid üksteiselt õppima ja häid kogemusi jagama. Eesti keele tunnis soovitakse kasutada kaasaegset õppemetoodikat, näiteks aktiivõppemeetodeid, plaanitakse rakendada abiõpetajaid.

Üldtööplaanis on planeeritud 2024/2025. õppeaasta tegevused, neid on kokku 34, alltegevusi 111. Kõik need on esitatud väga üldsõnalised, jääb selgusetuks, mida täpselt saavutada tahetakse, mida ja millal selleks tehakse.

Õppenõukogu koosolekud on regulaarselt toimunud, kuid protokollide põhjal on sõna võtnud vaid direktor, ükski teine õppenõukogu liige ei ole koosolekutel ühtegi ettepanekut teinud, tähelepanekut ega arvamust avaldanud ega küsimust esitanud.

Käesoleva õiendi projekt saadeti pidajale ja kooli direktorile ärakuulamiseks 24.11.2024, pidaja ja kool saatsid oma vastuse 28.11.2024. Ära kuulamisel esitatud ettepanekuid on arvestatud osaliselt, arvestamata jätmise kaalutlused on toodud õiendi vastavas osas.

OLUKORRA KIRJELDUS

Narva Pähklimäe Kool on Ida-Virumaal Narvas aastal 1973 loodud munitsipaalõppeasutus, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes. Algselt kandis õppeasutus Narva 11. Keskkooli, aastast 1994 Narva Pähklimäe Gümnaasiumi nime. Septembris 2022 on kool põhikool. Seisuga 15.10.2024 õppis koolis 862 õpilast. Põhimääruse järgi¹ on kooli õppekeel eesti keel, muus keeles võib õpe toimuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud korras. Õppekavas on samuti kirjutatud, et kooli õppekeel on eesti keel, kuid on lisatud, et üleminekuperioodil on koolis ka vene õppekeele klassid, kus õpetatakse osa ainetest vene ja osa eesti keeles ning kus aasta-aastalt suureneb eesti keeles õpetatavate ainete arv.

1. Kooli õppekava ja õppekavast lähtuv õppekorraldus

1.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses (edaspidi *PGS*) on sätestatud, et koolil tuleb riiklike õppekavade alusel koostada kooli õppekava (edaspidi *õppekava*), mis on õpingute alusdokument ja milles tuuakse eelkõige välja kooli eripärast tulenevad valikud. Õppekava ja selle muudatused kehtestab direktor, eelnevalt tuleb need arvamuse andmiseks esitada õppenõukogule, hoolekogule ja õpilasesindusele.

¹ Narva Kesklinna Kooli põhimäärus, § 6.

Järelevalves oli küll vaatluse all eesti keele õppega seonduv, kuid kuna õppekava on tervikdokument, käsitleti käesolevas õiendis õppekava tervikuna ning hinnati õppekava vastavust PGS-ile, põhikooli riiklikule õppekavale² (edaspidi *PRÕK*) ja põhikooli lihtsustatud riiklikule õppekavale³ (edaspidi *PLRÕK*).

1.2. Kooli õppekava kehtestas direktor 04.09.2024⁴, kehtestamise käskkirjale on lisatud õppekava CD-plaadil. Õigusselguse tagamiseks oleks vajalik allkirjastada õppekava ja selle lisad koos ühes digikonteineris.

1.3. Eelnevalt oli õppekava päevakorrapunktiks õppenõukogu⁵, hoolekogu⁶ ja õpilasesinduse⁷ koosolekul, kus võeti vastu koosoleku protokollis lisana vormistatud otsused õppekava heaks kiita. Esitatud dokumentide põhjal said õppenõukogu, hoolekogu ja õpilasesinduse liikmed eelnevalt õppekavaga tutvuda, kuid ühtegi ettepanekut keegi ei teinud, ühtegi seisukohta ei avaldanud. Juhime tähelepanu, et õppenõukogu, hoolekogu ja õpilasesindus ei pea õppekava kohta otsuseid vastu võtma, sest õppekava kehtestamine on direktori ülesanne. Küll aga peaksid õppenõukogu, hoolekogu ja õpilasesinduse liikmed selle dokumendi kohta oma arvamust avaldama, ettepanekuid tegema. Direktori sõnul võtsid õpetajad õppekava koostamisest osa, tegid dokumendi valmimise käigus ettepanekuid. Õppekava arutati mitmel korral ning seetõttu õppenõukogus enam ettepanekuid ei tehtud.

1.4. Õppekava üldosa ei ole õigusaktidega kooskõlas ning vajab täiendamist ja muutmist järgnevalt toodu osas.

1.4.1. Õppekava üldosas⁸ on kirjeldatud, et tööõpetust viiakse kuni V klassini läbi terve klassiga, kuid V kuni IX klassi käsitöö ja kodundus ning tehnoloogiaõpe viiakse läbi tööõpetuse kabinetide baasil tütarlastele ja poistele eraldi. Määrus⁹ sätestab, et õpilaste jagunemine õpperühmadesse peab olema sooneutraalne ning lähtuma õpilaste huvidest ja eelistustest.

1.4.2. Kooli õppekava üldosas¹⁰ on kirjutatud, et kool ei ole teinud erisusi riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimistus ega õppemahtudes. Õppekava põhjal¹¹ on tõstetud matemaatikatundide arvu eesti õppekeele klassidel I ja vene õppekeele klassidel II kooliastmes. Kool võib riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete mahtu muuta, kuid sellisel juhul tuleb vastavalt määruses¹² sätestatud õppekavas tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused välja tuua ning selgitada, miks ja kuidas lisatud matemaatikatunde kasutatakse.

1.4.3. Kooli õppekava üldosas¹³ on kirjutatud, et õpetaja valikul ja algatusel võib lõimida kõiki õppeaineid erinevate keeltega, et õpetaja võib, kui see on õpitemumuse saavutamiseks vajalik, õppetunni tasandil kasutada aine õppekeelest erinevas keeles (sh õpilase koduses keeles) õppematerjale või teatud tunni etappides keelevahetust (nt refleksioonifaasis). Eestikeelsele õppele üleminevates klassides peab olema õppekeeleks, sh tunnis kasutatavaks keeleks, ainult

² Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

³ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

⁴ Direktori 04.09.2024 käskkiri nr 19-4-1/1717.

⁵ Õppenõukogu 27.08.2024 koosoleku protokoll nr 19.1-14/1624 lisa 1, otsus nr 19.1-14/1625.

⁶ Hoolekogu 03.09.2024.a koosoleku protokoll nr 19.1-15/1695 lisa 1, otsus nr 19.1-15/1696.

⁷ Õpilasesinduse 03.09.2024 koosoleku protokoll nr 19.1-16/1715 lisa 1, otsus nr 19.1-16/1716.

⁸ Kooli õppekava, p 6.6.

⁹ PRÕK, lisa 7 punkt 1.2.

¹⁰ Kooli õppekava, p 7.7.

¹¹ Kooli õppekava, p-d 7.2 ja 7.3.

¹² PRÕK, § 15 lg 5.

¹³ Kooli õppekava, p 7.9.

eesti keel. Eesti keele oskuse arendamiseks ja ainekeele omandamiseks on oluline, et ei tõlgita, vaid kõike selgitatakse eesti keeles. Kooli õppekava sõnastus annab võimaluse, et tunnid ei toimu eesti keeles, vaid hoopis mingis muus keeles või keeltes. Õppekava sõnastust tuleb täpsustada ning kooli vastavat praktikat muuta nii, et oleks üheselt selge, et eesti keele ja eestikeelsed ained peavad toimuma eesti keeles.

1.4.4. Kool esitas hindamiseks eraldiseisva dokumendina põhikooli lihtsustatud õppekava. Kui koolis korraldatakse õpet nii PRÕKi kui PLRÕKi järgi, tuleb koostada kooli õppekava ühine üldosa, kus on kirjeldatud lihtsustatud õppe erisused, samuti on sel juhul vaja õppekava osadena koostada PLRÕKist lähtuvad õppeainete ainekavad ja/või tegevusvaldkondade kavad. EHISE 15.10.2024 andmetel ja direktori sõnul koolis lihtsustatud õppekava järgi õppivaid õpilasi ei ole. Sellele vaatamata on soovitatav lihtsustatud õppekava järgi õppivaid õpilasi puudutavad erisused kooli õppekava üldosas välja tuua.

1.5. Läbivate teemade nimetused on kooli õppekavas ümber sõnastatud. Tuleks kaaluda nimetuste täpsustamist ja muutmist, et need õpitavat täpsemalt iseloomustaksid.

1.5.1. Õppekava vajab keelelist toimetamist.

1.6. PRÕKi¹⁴ põhjal peab kooli õppekava koosnema üldosast ja ainevaldkondade kavadest. PRÕKis sätestatuga on vastuolud ajaloo, kunsti ja robotika ainekavades.

1.6.1. Ajaloo ainekavas¹⁵ on 5. klassis sissejuhatus, õpilastel tuleb tutvuda erialase sõnavaraga, õppida tundma ajaloo perioode, allikaid, mõningaid ajaloosündmusi ja isikuid ajaloos. Süstemaatiline ajaloo õppimine algab 6. klassis. Kooli õppekava 5. klassi õppesisu on üle koormatud ega ole 35 õppetunniga omandatav.

1.6.2. Kunsti ainekavas¹⁶ esitatud tunnijaotusplaanis on I kooliastmes kokku 3 kunsti tundi, üldosa tunnijaotusplaanis¹⁷ see vastuolu riikliku õppekavaga¹⁸ puudub. Õppekava ainekava tuleb parandada.

1.6.3. Robotika valikaine kavas puuduvad 3. klassi õpitulemused ja õppesisu. PRÕK¹⁹ sätestab, et ainevaldkondade õppeainete õpitulemused ja õppesisu, sealhulgas praktiliste tööde loetelu, tuleb esitada õppeainete kaupa klassiti.

1.7. Lisaks tuleks valdkonnakavade üldosasid ja ainekavasid täiendada järgnevalt toodud punktides.

1.7.1. Keele ja kirjanduse valdkonnakavas on kirjutatud, et ainevaldkonna kohustuslikud õppeained on vene keel, kirjandus ja eesti keel teise keelena. Tuleks täpsustada, mis keeles eestikeelsele õppele ülemineku jooksul kirjandust õpetatakse.

1.7.2. Vene keele ainekavas on I kooliastme puhul 2. ja 3. klassis mõlemas ära toodud nii 2. kui 3. klassi õpitulemused. Tulemusi tuleks täpsustada.

¹⁴ PRÕK, § 24 lg 5.

¹⁵ PRÕK, lisa 6.

¹⁶ Õppekava lisa 7 „Kunstiained“, p 1.2.

¹⁷ Õppekava üldosa, p 7.2 ja 7.3.

¹⁸ PRÕK, lisa 3.

¹⁹ PRÕK, § 24 lg 7.

1.7.3. Matemaatika õpitulemused on ebaühtlaselt esitatud: mõned loendid on nummerdatud, mõned mitte, numeratsioon on vigane.

1.7.4. Ainekavades on palju korratud ja kopeeritud riiklike ainekavade vastavaid osi. Õppekavas tuleks välja tuua kooli eripära, näiteks ühiskonnaõpetuses need ülesanded, mis eeldavad kodukoha tundmaõppimist, kirjanduses teosed, mida koolis käsitletakse.

1.8. Seadus²⁰ sätestab, et direktor peab kehtestama kooli päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust, näiteks pikapäevarühma, ringide ja stuudiote ajalist kestust. Kooli päevakava üheks osaks on tunniplaan²¹. Järelevalve alguses oli koolis direktori kehtestanud²² päevakava, milles olid tundide ja vahetundide ajad ning ajad, mil koolimaja on avatud, kuid dokumendile lisatud tunniplaanis puudusid õppekava toetavad tegevused. Direktor kehtestas²³ uue päevakava, mis vastab nõuetele.

1.9. Klassipäevikud on E-koolis. Tunnid on korrektselt sisse kantud, päevikutes on hinded, kodused ülesanded, info ja märkused. Õpetajate sõnul täidavad nad päevikut tunni toimumise päeval hiljemalt kell 15.30. Järelevalve ajal olid päevikutesse sissekanded õigeaegselt tehtud.

1.10. Ettepanekud direktorile

- 1.10.1. Õigusselguse tagamiseks digiallkirjastada dokumendi kehtestamise otsus ning kehtestatav dokument ja selle lisad kõik koos ühes digikonteineris.
- 1.10.2. Lisada lihtsustatud õppekava õpilasi puudutavad sätted õppekava üldosasse, et juhul, kui koolis asub õppima mõni lihtsustatud õppekava järgi õppiv õpilane, oleks koolil olemas kõiki õpilasi hõlmav ühine õppekava üldosa.
- 1.10.3. Vaadata üle ja täpsustada õppekava läbivate teemade nimetused ning nende kirjeldused, et need õpitavat täpsemalt iseloomustaksid.
- 1.10.4. Täpsustada, mis keeles mis klassis järgnevatel õppeaastatel kirjandust õpitakse.
- 1.10.5. Ühtlustada matemaatika õpitulemuste kirjeldused, et neid oleks lihtsam jälgida.
- 1.10.6. Tuua õppekava ainekavades välja koolile ainuomane, mille poolest kool teistest õppeasutustest erineb.
- 1.10.7. Täpsustada ja toimetada õppekava sõnastust ja vormistust, et see dokument oleks kergemini loetav ja mõistetav.

1.11. Ettekirjutused pidajale

1.11.1. Tagada kooli õppekava üldosa vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ järgmistes osades.

1.11.1.1. Tagada, et õppekava üldosa punkt 6.6 oleks kooskõlas Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 7 punktiga 1.2, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.4.1 toodud selgitustest.

1.11.1.2. Tagada, et õppekava üldosa punkt 7.7 ning punktides 7.2 ja 7.3 olevad tunnijaotustabelid oleksid omavahel kooskõlas. Kui kool peab vajalikuks tundide arvu suurendada, tuleb selgitada matemaatika kui kohustusliku õppeaine tunnimahu suurendamise eesmärgi vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 5 sätestatule, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.4.2 toodud selgitustest.

²⁰ PGS, § 25 lg 6.

²¹ Sotsiaalmistri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

²² Direktori 02.09.2024 käskkiri nr 19.4-5/1720.

²³ Direktori 07.11.2024 käskkiri nr 19.4-5/2183.

1.11.1.3. Tagada, et kooli õppekava üldosa sõnastust muudetakse nii, et ei oleks toodud võimalust viia eestikeelseid tunde läbi muudes keeltes, sest vastasel juhul ei ole tegemist eestikeelsete tundidega, lähtudes käesoleva õiendi punktist 1.4.3 toodud selgitustest.

Ettekirjutuse nr 1.11.1 täitmise tähtaeg: 01.04.2025.

1.11.2. Tagada kooli õppekava ainevaldkondade kavade vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ järgmistes osades.

1.11.2.1. Tagada, et kooli õppekava ajaloo ainekava oleks Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisaga 6 kooskõlas, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.6.1 toodud selgitustest.

1.11.2.2. Tagada, et parandatakse kooli õppekava lisa 7 „Kunstained“ punktis 1.2 olev viga ja viiakse nimetatud punkt kooli õppekavaüldosa punktidega 7.2 ja 7.3 ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisaga 3 kooskõlla.

1.11.2.3. Tagada, et robotika valikaine kava täiendatakse vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikes 7 sätestatule, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.6.3. toodud selgitustest.

Ettekirjutuse nr 1.11.2 täitmise tähtaeg: 01.04.2025.

Ära kuulamise ajal tegid pidaja ja kool ettepaneku määrata ettekirjutuste nr 1.11.1 ja 1.11.2 täitmise tähtajaks 01.06.2025. Tähtaega ei pikendata, sest õppekava on õpingute alusdokument, koolis ei saa õppe- ja kasvatusgevust nii pika aja jooksul riikliku õppekavaga vastuolus oleva õppekava alusel korraldada.

2. Kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskus

2.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust seaduses²⁴ sätestatud nõuetele ja võrreldi EHISesse kantud andmete (väljavõtted 18.09.2024, 14.10.2024) vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Põhikooli direktori kvalifikatsiooninõuded on²⁵ magistrikraad, juhtimiskompetentsid ning C1-keele tasemel eesti keele oskus²⁶. Õppealajuhataja ja õpetajate kvalifikatsiooninõuded on²⁷ magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ja õpetajakutse, õppealajuhatajal ka juhtimiskompetentsid, valikainete õpetajal kõrgharidus ja pedagoogilised kompetentsid. Õppealajuhataja, eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad peavad oskama eesti keelt C1-tasemel²⁸, kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2-tasemel²⁹. Tugispetsialistidel peab olema³⁰ erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ning vastavalt kas eripedagoogi, koolipsühholoogi, sotsiaalpedagoogi või logopeedi kutse ja B2-tasemel riigikeele oskus³¹. Seaduses³² on sätestatud, et kui haldusjärelevalve käigus on tuvastatud direktori, õppealajuhataja, õpetaja või tugispetsialisti mittevastavus kvalifikatsiooninõuetes ettenähtud eesti keele oskuse nõudele, on järelevalveasutusel õigus teha ettekirjutus ametikoha täitmiseks isikuga, kes vastab kvalifikatsiooninõuetes ettenähtud eesti keele oskuse

²⁴ PGS, § 74¹.

²⁵ PGS, § 74¹ lg 1.

²⁶ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p 6.

²⁷ PGS, § 74¹ lg-d 2, 4.

²⁸ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6, 7.

²⁹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 8 p 6.

³⁰ PGS, § 74¹ lg-d 7, 8, 9, 10.

³¹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 8 p 7.

³² PGS, § 87 lg 3¹ p 1 ja 2.

nõudele, samuti ettekirjutus töölepingu lõpetamiseks isikuga, kes ei vasta kvalifikatsiooninõuetes ettenähtud eesti keele oskuse nõudele.

2.2. Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, on koolis 68: direktor, õppealajuhataja, kes töötab ka õpetajana, tugispetsialist, kes töötab nii eripedagoogi kui logopeedina, sotsiaalpedagoog, kes töötab ka õpetajana, ning 64 õpetajat. Järelevalves selgus, et koolis on 33 pedagoogi, kellel on nõutav C1 keeleoskuse tase: direktor, õppealajuhataja ja 31 õpetajat. Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kellel on vajalik osata eesti keelt B2-tasemel, on 35: 33 õpetajat, eripedagoog-logopeed ja õpetaja, kes töötab ka sotsiaalpedagoogina.

Direktori, õppealajuhataja, 56 õpetaja ja eripedagoog-logopeedi kvalifikatsioon vastab nõuetele. Isikul, kes töötab nii sotsiaalpedagoogi kui õpetajana, on kvalifikatsioon sotsiaalpedagoogina töötamiseks, kuid õpetajana töötamiseks tal kvalifikatsioon puudub. Kaheksal õpetajal vastavat kvalifikatsiooni ei ole või nad ei ole kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente esitanud. Seejuures ei ole ühel õpetajal mingit riigikeeleoskust tõendavat dokumenti.

2.3. Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) Õpetaja (koormus 23 tundi: eesti keel teise keelena I kooliastmes 4 tundi; tehnoloogiaõpetus III kooliastmes 2 tundi; õpiabirühm 17 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, EHISe andmetel oli sõlmitud tähtajatu tööleping, kuid järelevalvemenetluse ajal esitati tähtajaline tööleping ning EHISe andmed parandati;
- 2) Õpetaja (koormus 24 tundi: inglise keel III kooliastmes 12, II kooliastmes 6 ja I kooliastmes 6 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, sõlmitud on tähtajaline tööleping;
- 3) Õpetaja (koormus 23 tundi: kirjandus III kooliastmes 10 ja II kooliastmes 2 tundi; vene keel III kooliastmes 5, II kooliastmes 2 ja I kooliastmes 4 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, sõlmitud on tähtajaline tööleping;
- 4) Õpetaja (koormus 1 tund: kunst I kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, sõlmitud on tähtajaline tööleping;
- 5) Õpetaja (koormus 5,5 tundi: kehaline kasvatus II kooliastmes 3 tundi, uurimistö alused III kooliastmes 2,5 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, kehalise kasvatus õpetamiseks kvalifikatsioon ei vasta, kuid kvalifikatsioon vastab valikaine õpetamiseks, sõlmitud on tähtajaline tööleping;
- 6) Õpetaja (koormus 24 tundi: bioloogia III kooliastmes 24 tundi) – kvalifikatsiooni ei saa hinnata, sest puudub tasemeharidust tõendav Eesti ENIC/NARIC Keskuse tunnustus, EHISe andmetel oli sõlmitud tähtajatu tööleping, kuid järelevalvemenetluse ajal esitati tähtajaline tööleping ning EHISe andmed parandati;
- 7) Õpetaja (koormus 21 tundi: kehaline kasvatus III kooliastmes 8 ja II kooliastmes 13 tundi) – puudub õpetajakutse, sõlmitud on tähtajaline tööleping;
- 8) Õpetaja (koormus 25 tundi: kehaline kasvatus III kooliastmes 6 ja II kooliastmes 11 tundi; tehnoloogiaõpetus II kooliastmes 8 tundi) – puudub õpetajakutse, sõlmitud on tähtajaline tööleping;
- 9) Õpetaja (koormus 26 tundi: keemia III kooliastmes 18 tundi, loodusõpetus III kooliastmes 8 tundi) – puudub eesti keele oskust tõendav dokument, sõlmitud on tähtajaline tööleping.

Ärakuulamisel kirjutasid pidaja ja kooli direktor, et keemiaõpetaja võeti tööle, sest ametikohale välja kuulutatud konkursil töötajat ei leitud. Õpetajaga sõlmiti tähtajaline tööleping, mis kehtib kuni 20.06.2025. Pidaja ja direktor eeldavad kooli senisele konkursside korraldamise kogemusele tuginedes, et suure tõenäosusega kvalifikatsiooninõuetele vastavat keemiaõpetajat

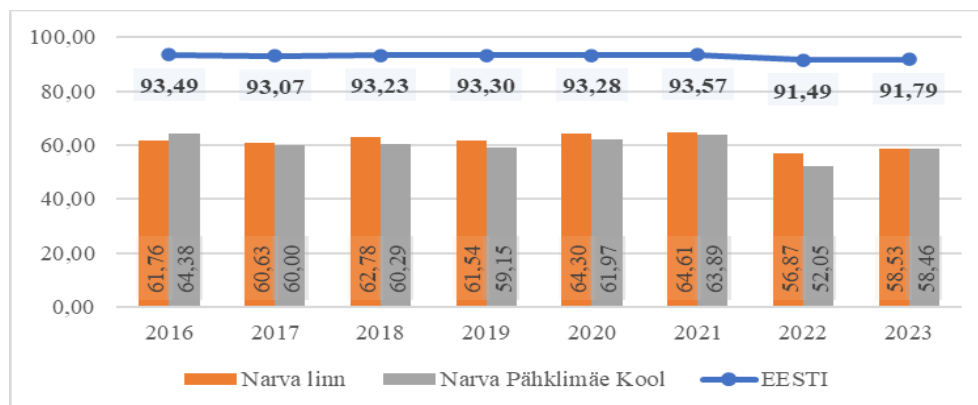
lähiajal ei leita, ja kirjutavad, et selles olukorras peab otsustama, kas võtta tööle nõuetele mittevastava töötaja või jääb keemia ainekava õpetaja puudumise tagajärjel täitmata. Lisaks kirjutavad pidaja ja direktor, et tähtajalise töölepingu olemuse kohaselt lõpeb tähtajaline leping kokkulepitud tähtaja möödumisel ja selle ennetähtaegselt ülesütlemine peab olema erandlik, ning et töölepingu seaduse § 100 lg 3 alusel peab töödandja tähtajalise töölepingu ennetähtaegsel lõpetamisel maksma hüvitist töötasu ulatuses, mida töötajal oleks olnud õigus saada kuni lepingu tähtaja saabumiseni. Pidaja ja direktor on seisukohal, et ettekirjutusega taotletud eesmärk, tagada keemiaõpetaja ametikoha täitmine nõutud tasemel eesti keelt oskava isikuga, ei ole reaalselt ettekirjutuse täitmise tähtajaks (01.02.2025) saavutatav, see toob pidajale finantskahju ning pidaja ei saa tagada õppekava täitmist, mis omakorda riivab laste põhiseaduslikku õigust haridusele. Pidaja ja direktor paluvad lükata ettekirjutuse tähtaega edasi kuni 20.06.2025.

Selgitame, et vastavalt seadusele³³ saab direktor juhul, kui kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita, sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus, kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpiesmärkide täitmine ja õpitulemuste saavutamine, ning kelle eesti keele oskus vastab keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele. Seadus vastava riigikeeleoskusega isikuga tähtajalist lepingut sõlmida ei luba. Kui niisugune ebaseaduslik leping on sõlmitud, tuleb see lõpetada. Õpilastel on õigus haridusele, kuid ei saa eeldada, et keeleoskusega õpetaja riiklikust õppekavast ja muudest õppe- ja kasvatustegevust reguleerivatest õigusaktidest aru saab ja neist oma töös lähtub.

Koolis töötab 16 õpetajat, kellele Keeleamet on teinud ettekirjutuse: 1 õpetajal on vaja sooritada C1-taseme eksam, 11 õpetajal B2-taseme eksam ning 4 õpetajal tuleb oma keeleoskust täiendada. Ettekirjutuste täitmise tähtaeg on tulevikus. Vastavalt määrusele³⁴ peavad B1-tasemel eesti keelt oskavad õpetajad omandama riigikeeles B2-taseme hiljemalt 01.08.2025.

Koolis ei vasta kvalifikatsioon kehtestatud nõuetele üheksal õpetajal. Kuuel puuduvad nii nõutav magistritaseme haridus kui õpetajakutse, neist üks õpib magistriõppes. Kahel õpetajal on võimalik saavutada nõuetekohane kvalifikatsioon, taotledes õpetajakutset. Ühel õpetajal, kellel ei ole eesti keele oskust tõendavat dokumenti, puudub õigus õpetajana töötada.

2.4. EHISE andmetel on eesti keele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal olnud koolis viimaste aastate jooksul madalam kui Eestis ning pisut madalam kui Narvas (joonis 1).

Joonis 1. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

³³ PGS, § 74, lg 7.

³⁴ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 10 lg 6.

2.5. Seadus³⁵ sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab olema nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. 66 õpetajast (k.a õppealajuhataja ja sotsiaalpedagoog) on nõutav tõestatud kvalifikatsioon 57-1 (86%). EHISe ja koolis kontrollitud andmetel annavad õpetajad koolis 1397 õppetundi, neist 1224,5 tundi (88%) õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane, ja 172,5 tundi (12%) õpetajad, kellel nõutav kvalifikatsioon puudub.

Eeltoodust lähtuvalt on koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

2.6. PGSi³⁶ kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu. Kooli hoolekogu on vastava dokumendi kehtestanud³⁷.

2.7. Haridusametuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogidega. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus, kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ja õpitulemuste saavutamine, ning kelle eesti keele oskus vastab keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.³⁸ Sellisel juhul peab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi korraldama. Juhime tähelepanu, et isikuga, kelle keeleoskus ei vasta nõuetele, töölepingut sõlmida ei saa. Koolis ei vasta kvalifikatsioon nõuetele üheksal õpetajal, nende kõikidega on sõlmitud tähtajalised töölepingud.

2.8. PGSi³⁹ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse. Koolis töötab vastava kvalifikatsiooniga sotsiaalpedagoog. Eripedagoog-logopeedil on eesti keele oskuse kohta D-kategooria tunnistus, kuid Keeleamet on teinud talle ettekirjutuse sooritada B-2 taseme eksam, ettekirjutuse täitmise tähtaeg on tulevikus. Psühholoogi koolis ei ole, psühholoogiteenust ei tagata.

2.9. EHIS andmetel osales viimaste aastate (2020–2024) jooksul eesti keele kursustel 12 kooli pedagoogi kokku 3707 tunni ulatuses, õpiti nii B1-, B2- kui C1-taseme kursustel.

2.10. Eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel osales 2019.–2024. aastal EHISe andmetel 53 kooli õppe- ja kasvatusala töötajat kokku 2372 tunni ulatuses. Osalejate seas oli 11 eesti keele õpetajat, 9 õpetajat, kes õpetavat nii eesti keelt kui eestikeelseid aineid, ja 10 aineõpetajat, kes õpetavad eesti keeles.

Kooli sisehindamise 2023/2024. õppeaasta vahearuanandes on kirjutatud, et koolituste eesmärgid on välja töötatud lähtuvalt arengukava eesmärkidest ning tulenevalt koolis esinevatest probleemidest. Pedagoogid osalevad nii koolisisestel kui -välistel koolitustel, igal õpetajal on õigus aasta jooksul osaleda aine- ja metoodikakursustel. Näiteks 01.02.2023–31.12.2023 osales kool kultuurisaadiku programmis, mille eesmärgiks oli läbi kultuuri mõistmise ja mõtestamise

³⁵ PGS, § 74 lg 9.

³⁶ PGS, § 74 lg 6.

³⁷ Hoolekogu 30.08.2018 otsus nr 11.

³⁸ PGS, § 74 lg 7.

³⁹ PGS, § 37 lg 2.

eesti keele õppimisele ning ajaloo ja ühiskonna tunnetamisele kaasa aidata. Paremusvaldkondadena nähakse sisehindamise aruandes kaasaegse õppemetoodika, LAK-õppe, klassiõpetaja töö koolitustel osalemist.

Direktori sõnul nähti koolis esineva probleemina asjaolu, et mõne eelneva aasta jooksul ei korraldatud kogu kooliperet hõlmavaid koolitusi. Eelmise õppeaasta kevadpoolaastal niisugused koolitused toimusid, tegemist oli aktiivõppemeetodite koolitusega ning LAK-õppe koolitusega, mis koosnes teooria- ja praktikaosast. Käesoleval õppeaastal toimuvad LAK-õppe ja õppematerjalide koostamist käsitlevad koolitused. Õpetajad käivad täienduskoolitustel ka väljaspool koolimaja, kolm õpetajat õpib magistriõppes, kolm õpetajat osaleb aastasel algklassiõpetajate täienduskursusel.

Õpetajate sõnul on neil võimalik koolitustel ja kursustel osaleda, koolituste kohta saavad nad infot juhtkonnalt ja kolleegidelt, kuid nad otsivad sobivaid koolitusi ka ise, enamasti internetist. Ennekõike vajavad nad metoodikaalaseid koolitusi. Õpetajad arvavad, et koolitused on alati kasulikud.

2.11. Ettepanekud direktorile

- 2.11.1. Soovitada kvalifikatsiooninõuetele mittevastavatel õppe- ja kasvatusala töötajatel, kel on olemas magistritaseme haridus, esimesel võimalusel kutset taotlema ning toetada ja motiveerida neid kutse omandamisel.
- 2.11.2. Soovitada õpetajatel, kel nõutud tasemeharidus puudub, õppima asuda, toetada neid tasemehariduse omandamisel.
- 2.11.3. Julgustada eesti keelest erineva emakeelega õpetajaid osalema eestikeelsetel koolitustel ja kasutama eestikeelset meediat, et eesti keele oskust täiendada ja parandada.
- 2.11.4. Leida eesti keele ja eesti keeles õpetavatele õpetajatele võimalusi õppida teiste koolide kogemustest ning osaleda õpetajavahetuse projektides, et tuua kooli uusi ideid, kogemusi, metoodikaid.

2.12. Ettekirjutused pidajale

- 2.12.1. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6, 7 ja 9 ning tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.01.2026. Täitmise tähtaeg: 01.02.2026.
- 2.12.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 ning tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.
- 2.12.3. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 ning Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 8 punktis 6 sätestatud nõuetele, lähtudes põhikooli ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 3¹ punktist 1, tagada õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtade täitmine nõutud tasemel eesti keelt oskavate isikutega. Täitmise tähtaeg: 01.02.2025.
- 2.12.4. Tagada koolis koolipsühholoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning § 74¹ lõikest 8. Täitmise tähtaeg: 01.02.2025.

3. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe korraldus

3.1. Koolis õpib 15.10.2024 EHISe andmetel 862 õpilast. Eesti keelt õpitakse ja õpetatakse teise keelena ning lisaks õpetatakse eesti keeles ka osa aineid: I kooliastmes on eestikeelsed loodusõpetus, inimeseõpetus, kunst, tööõpetus ja valikaine robotika; II kooliastmes loodusõpetus, inimeseõpetus, kunst, tehnoloogiaõpetus, käsitöö, ühiskonnaõpetus, kehaline kasvatus ja valikainena robotika; III kooliastmes inimeseõpetus, kunst, käsitöö ja kehaline kasvatus. 1. ja 4. klassides toimub õppetöö eesti keeles, seejuures on eesti keele tunde 1. klassidel nädalas kuus ja 4. klassidel viis.

3.2. Järelevalves vaadeldi, kuidas on eesti keele ja eestikeelne aineõpe korraldatud. Külastati üheksat tundi: nelja eesti keele tundi ja viit eestikeelset ainetundi, nende seas ka ühe eestikeelsele õppele üle läinud 4. klassi matemaatikatundi. Tunnivaatlusel viibis kooli esindajana õppealajuhataja, ta andis õpetajale esmast tagasisidet, kuid edasiarendavat kriitikat oleks võinud veelgi rohkem olla. Tavapärast vaatab koolis eesti keele ja eestikeelseid tunde üks eesti keele õpetaja, kes on kolleegidele mentoriks.

3.3. Õigusaktides⁴⁰ on sätestatud, et õppekeskkond peab toetama õpilase arengut, peab võimaldama õpilasel õppes aktiivselt osaleda. Õppimine peab toimuma ruumis, kus õppekeskkond soodustab kommunikatiivset keeleõpet, õpilastel peab olema omavahel silmside ja arusaamist toetav kaasõpilaste eeskuju. Õppetöö peab toimuma ruumis, kus on võimalik liikumist eeldavateks tegevusteks, näiteks rühmatööks ja õppemängudeks, kus saab inventari ümber paigutada ning on võimalik kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale⁴¹.

Klassiruumide seintel olid eesti keele õppe toetamiseks grammatikatabelid, käitumisreeglid, väljendid, Eestit tutvustavad materjalid. Ruumid olid valdavalt tänapäeva nõuetele vastavate tehniliste vahendite ehk arvutite, ekraanide ja mõned klassid ka interaktiivsete tahvlitega varustatud. Kuid kommunikatiivset keeleõpet soodustav keskkond oli loodud vaid ühes eesti keele tunnis, kus pingid olid paigutatud rühmatööks sobival moel. Teistes vaadeldud tundides istusid õpilased üksteise selja taga ning neil puudus omavaheline silmside.

3.4. Määruses⁴² on sätestatud, et tundides tuleb kasutada nüüdisaegset ja mitmekesist õppemethodikat, -viise ja -vahendeid. Õpilane peab⁴³ olema õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Õpetaja loodud õppekeskkond peab toetama õpilase arengut, käesoleva järelevalve eesmärgist lähtudes õpilaste eesti keele õpet.

Vaadeldud tundides domineerisid õpetajad, nad kasutasid enamasti traditsioonilisi õppemeetodeid ning samaaegselt kõikidele õpilastele mõeldud tööülesandeid, rühmatööd tehti vaid kahes ja paaritööd samuti kahes tunnis. Õpilased ei saanud omavahel suhelda. Vaid ühes tunnis andis õpetaja rääkimisülesande, mille puhul oli võimalik kuulda õpilaste tegelikku keeleoskust, kuid seejuures kulus vastamisele liiga palju aega ning õpilastele, kes olid juba vastanud, ei antud ülesannet. Õpetajate loodud õppekeskkond ei toetanud kõikide keele osaoskuste omandamist ning õpilased ei olnud õppeprotsessis aktiivsed osalejad: aktiivõppemeetodeid kasutati vähe, arendati rohkem kuulamise ja lugemise, vähesel määral kirjutamise oskust, rääkimisele ei pööratud piisavalt tähelepanu.

⁴⁰ PGS, § 19 lg 1; PRÕK, § 5 lg 1.

⁴¹ PRÕK, lisa 1 punkt 1.7.

⁴² PRÕK, § 5 lg 4 p 6.

⁴³ PRÕK, § 5 lg 1.

Õpetajad löid sõbraliku ja usaldusliku õhkkonna, kuid õpilased olid aktiivsed vaid ühes I ja ühes II kooliastme tunnis. Vanemate klasside õpilased oma initsiatiivi ei näidanud, kuid tegid kaasa, mis vaja. Kõikides vaadeldud tundides püüdsid õpetajad kõiki õpilasi tunni tegevusse kaasata. Õpetajad ei hinnanud õpitulemusi, tagasisideks oli enamasti ühesõnaline suuline kiitus.

Tunni alguses õpetajad kas teatasid või kirjutasid tahvlile käsitletava teema, mitmes tunnis ka tegevused või ülesanded. Eesmärgid olid sõnastatud vaid kolmel juhul. Ainetundides keelilisi eesmärke ei püstitatud. Vaadeldud tundides kasutasid vaid kaks õpetajat tunni alguses õpilasi tööle innustavaid ja häälestavaid ülesandeid, peamiselt piirduti eelnevates tundides õpitu kordamisega. Ühes tunnis kasutas õpetaja teema kordamiseks nutitelefoniga ülesannet, kahes tunnis teema kinnistamiseks Quizlet'i keskkonda, ühes tunnis keeruliste ülesannete vahel Kahooti keskkonna peast arvutamise võistlusmängu. Peamiselt kasutati eesti kodukeelega õpilastele mõeldud õpikut, töövihikut või Opiqu materjali, mida jõukohaseks ei kohandatud. Õpetajate enda koostatud materjali ei hakanud vaadeldud tundides silma. Ülesanded olid seotud igapäevaeluga, teemakäsitus oli õpilastele enamjaolt ea- ja jõukohane, kuid ühes eesti keele tunnis oli materjal liiga kerge ning ühes ainetunnis sõnavara tõttu liiga keeruline. Eesti keele tundides oli uue sõnavara maht äärmiselt väike, sõnavara õppimise ja kinnistamisega ei tegeletud. Vaid ühes tunnis näidati teema paremaks mõistmiseks videolõiku ja pilte. Näitvahendeid, sõnaseideid ja mõistekaarte oli vaid üksikutes tundides. Kahes tunnis tegid õpetajad tunni lõpus kokkuvõtte, ka õpilased andsid nendes tundides tagasisidet, mida uut teada said. Suhtluskeele arendamiseks on argumenteeritud suuline tagasiside väga oluline.

3.5. Kaks tundi hakkasid positiivselt silma: õpistrateegiad ja meetodid vaheldusid, töötempo oli sobiv, ülesehitus läbimõeldud. Tunnid olid sisutihedad, õpilased said piisavalt uusi teadmisi ja kasutasid palju eesti keelt. Tunni lõpus tehti kokkuvõtte ja anti õpitu kohta tagasisidet.

3.6. Õpetajad rääkisid eesti keeles. Mõnes tunnis küsis õpetaja, kas õpitav on arusaadav, kuid ühes ainetunnis õpetaja ei kontrollinud õpitava materjali mõistmist. Enamasti oli õpetajate eesti keel arusaadav ja nad rääkisid sobivas tempos, kuid kuuel õpetajal esines kõnes keele- või hääldusvigu.

3.7. Järelevalve üks eesmärk on välja selgitada, kas kooli tegevus on korraldatud nii, et õpilastel on võimalik jõuda riiklikult sätestatud õpitulemusteni ja saavutada nõutud keeleoskuse tase, mis võimaldab põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti keeles ning minna üle eestikeelsele õppele.

Õpilaste suulise kõne osakaal oli nii aine- kui ka keeletundides äärmiselt väike, piirdudes peamiselt õpetaja küsimustele vastamisega, kusjuures õpetaja esitatud küsimused eeldasid sageli ühesõnalisi vastuseid. Vaid kolmes tunnis nõudsid õpetajad täislausetega vastamist. Vaba suhtluskeelt oli kuulda vaid 6. ja 7. klassis.

Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased rääkisid eesti keeles. Nad ütlesid, et nende arvates on vaja eesti keelt õppida, sest riigikeelt tuleb osata, ning kinnitasid, et eesti keele õppimine neile raskusi ei valmista. Ka eesti keeles aineid õppida pole nende sõnul raske, sest eestikeelsed on koolis just kergemad ained. Mitu õpilast väitis, et osaleb Narva riigigümnaasiumis erinevates projektides ja saab nii eesti keelt praktiseerida. Paar õpilast on saanud õpilasvahetuse projektides osaledes riigikeelt harjutada. Õpilaste sõnul käiksid nad meeleldi oma koolis eestikeelsetes ringides, kuid ringe koolis ei ole. Lisaks avaldasid õpilased arvamust, et koolis oleks keelerühmade moodustamisel kasulik arvestada õpilaste eesti keele oskuse taset. Kõik vestlusel osalenud õpilased soovisid jätkata õpinguid gümnaasiumis, mitmed soovisid saada eestikeelse ülikoolihariduse.

3.8. Võimalus erinevates suhtlussituatsioonides keelt kasutada aitab kaasa keele omandamisele ja toetab õppija motivatsiooni keelt õppida. Kooli arengukava üks osa on eestikeelsele õppele ülemineku kava, kus planeeritakse eestikeelseid üritusi ja ekskursioone. Direktori sõnul töötavad eestikeelsele õppele üle läinud 1. ja 4. klassi õpilaste toetamiseks koolis õpiabirühmad, 1. klassi õpilastel on koolis eestikeelne tantsuring. Kooli juhtkond soovib eestikeelseid ringe juurde luua. Direktor ja õppealajuhataja rääkisid, et kooli õpilased käivad Eesti Keele Maja üritustel ja kord kuus Narva Kolledžis kirjandusklubi kohtumistel, lisaks korraldab eestikeelseid üritusi linna raamatukogu. Õpetajad käivad õpilastega ka eestikeelseid etendusi vaatamas. Pidaja sõnul on Narva muusikakoolis ja kunstikoolis eestikeelsed rühmad, loomemajas on eestikeelseid ringe. Narva Noortekeskuses töötab huviring „Olen ettevõtlik“ ja Vaba Lava juures eestikeelne teatristuudio. Direktori sõnul otsitakse momendil sõpruskooli, et iga õpetaja saaks endale keelesõbra ja iga õpilane, kes soovib, kirjasõbra.

Sisehindamise 2023/2024. õppeaasta vahearuaande põhjal on koolis korraldatud eestikeelseid üritusi, ekskursioone ja reise. Õpetajad kinnitasid, et ekskursioonid ja üritused on eestikeelsed ning et õppimist toetavad koolimajas ka nn rääkivad seinad. Õpetajad arvasid, et õpilastel aitaksid riigikeele selgeks saada muukeelsetele õpilastele sobivad õpikud ja ligipääs Opiqu keskkonna õppematerjalidele, suur tugi oleks ka abiõpetajatest, kes nõrgemate õpilastega tegeleksid. Õpetajad olid arvamusel, et kõige enam sõltub laste keeleoskus nende vanemate suhtumisest.

Järelevalve läbiviijatega vestelnud lapsevanemad väitsid, et koolis õpitakse eesti keele tundides liiga palju grammatikat, nad arvasid et peaks rohkem rääkima. Vanemate hulgas oli neid, kes pooldasid eestikeelset aineõpet, ja neid, kes olid väga vastu ning pidasid seda oma lastele liiga raskeks. Ka mainisid vanemad, et laste tase on õppima asudes väga erinev. Puudusena tõid nad välja liiga keerulise sõnavaraga õpikud. Vanemad arvasid, et keeleõppe toetuseks oleks vaja eestikeelseid arvutimänge ja filme, et oleks vaja eestikeelset keskkonda.

Koolimaja koridorides on nii inglise-, vene- kui eestikeelsed rääkivad seinad. Kooli veebilehel on eestikeelne teave.

3.9. Ettepanekud direktorile

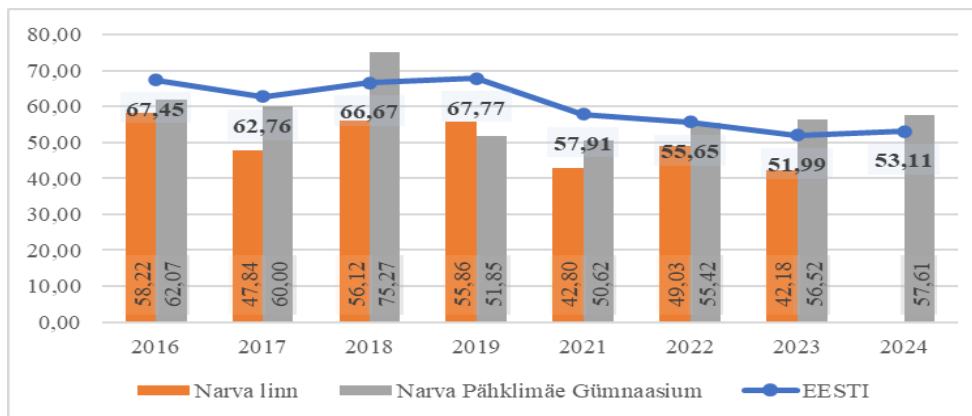
- 3.9.1. Soovitada õpetajatel oma tundidele aine-, keele- ja õpioskuste eesmärgid seada, et oleks võimalik tunnis saavutatut analüüsida.
- 3.9.2. Soovitada õpetajatel igas tunnis õpilastele vajalikud sõnad, väljendid, fraasid ja lausemallid anda, neid harjutada ja õpilasi neid suhtluses kasutama innustada.
- 3.9.3. Soovitada õpetajatel häälestada õpilasi tunni alguses aktiveerivate ülesannetega, mille käigus õpilased saavad rääkida ning õpitud sõnavara ja keelendeid kasutada.
- 3.9.4. Pöörata tähelepanu, et õpetajad kasutaksid tundides erinevaid õpilaste aktiivset osalemist eeldavaid meetodilisi võtteid ja et nad looksid õpilastele tunnis võimalikult palju võimalusi eesti keeles rääkida.
- 3.9.5. Pöörata tähelepanu, et õpetajad arendaksid tundides nii õpilaste rääkimis-, kuulamis-, kirjutamis- kui lugemisoskust.
- 3.9.6. Korraldada aine- ja eesti keele õpetajate koostööd, et erinevates ainetes õpitavat lõimida.
- 3.9.7. Kaaluda võimalust suurendada III kooliastmes eestikeelse aineõppe ulatust, et arendada õpilaste keeleoskust ja muuta neil järgmisel haridusastmel õppimine lihtsamaks.
- 3.9.8. Leida võimalusi korraldada õpilastele rohkem eestikeelset õppekavavälisest tegevust, näiteks ringe, et nende keeleoskust arendada.
- 3.9.9. Kaasata eestikeelsesesse õppekavavälisesse tegevusse ka nõrgema keeleoskusega õpilased, et nad saaksid eestikeelset sõnavara omandada ja eesti keeles suhtlemist harjutada.

3.9.10. Toetada ja abistada uusi ja algajaid õpetajaid tundide planeerimisel ja läbiviimisel.

3.9.11. Korraldada, et kooli juhtkond ja mentor külastaksid sageli eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajate tunde ja annaksid õpetajatele edasiarendavat tagasisidet.

4. Eesti keele õppe tulemuslikkus

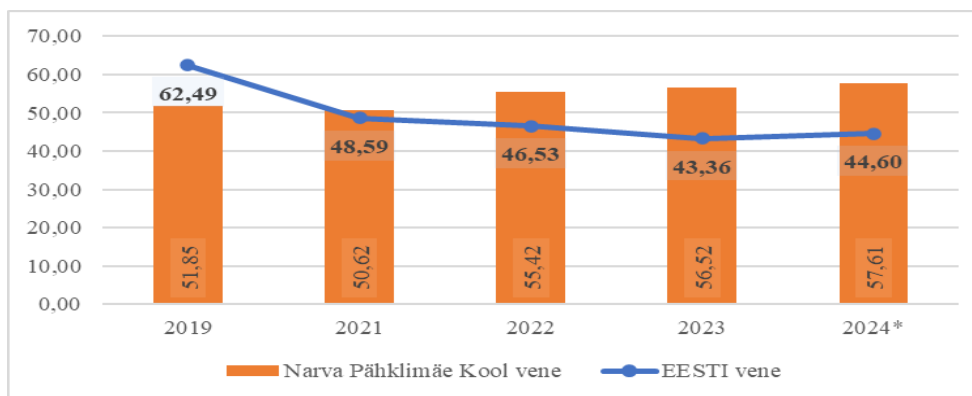
4.1. Lõpueksamil on eesti keeles B1 keeletaseme saavutanud kooli õpilaste osakaal alates 2021. aastast ühtlaselt kasvanud, viimasel kahel aastal on see olnud kõrgem kui Eestis kokku ning 2021. aastast alates ka kõrgem kui Narvas kokku (joonis 2). 2024. andmed pärinevad EISist ja ei ole lõpetajatega seotud.

Joonis 2. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1-taseme saavutanud lõpetajate osakaal kokku, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

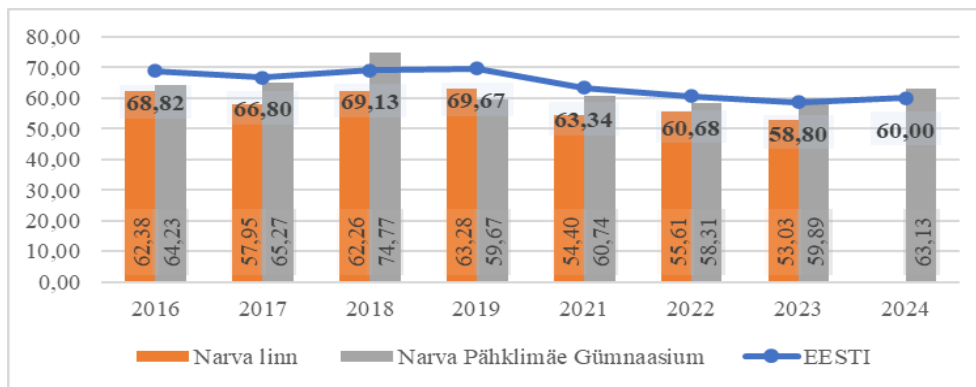
Kuna 2019. aastast alates on põhikooli lõpetajad õppinud vaid vene õppekeeles, saab nende tulemusi võrrelda ka kõigi vene õppekeeles põhikooli lõpetajatega Eestis. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil B1 keeletaseme saavutanute osakaal on 2021. aastast alates olnud kõrgem kui kogu Eestis vene õppekeeles põhikooli lõpetanutel kokku (joonis 2.1).

Joonis 2.1. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1-taseme saavutanute osakaal kokku, % õppekeele lõikes.

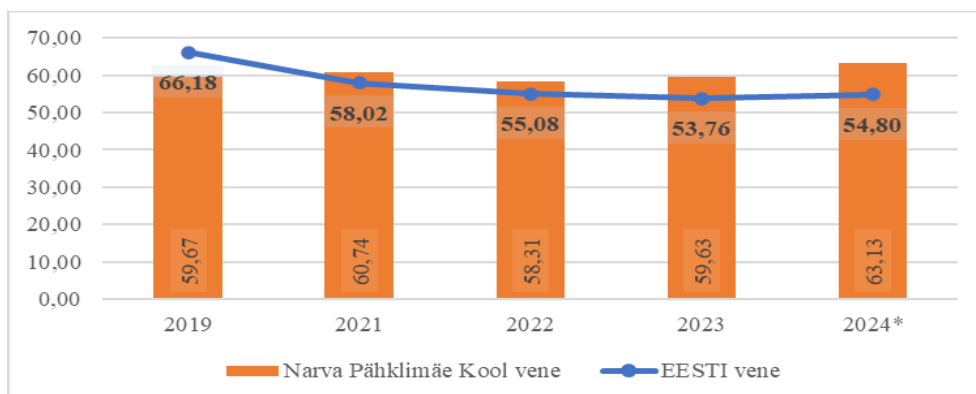
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksami keskmise tulemuse suundumused on sarnased B1-keeletaseme saavutanute osakaalu suundumustele – kooli õpilaste tulemused on Narva ja viimasel aastal ka Eesti õpilaste tulemustest kõrgemad (joonised 3 ja 3.1).

Joonis 3. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena kokku.

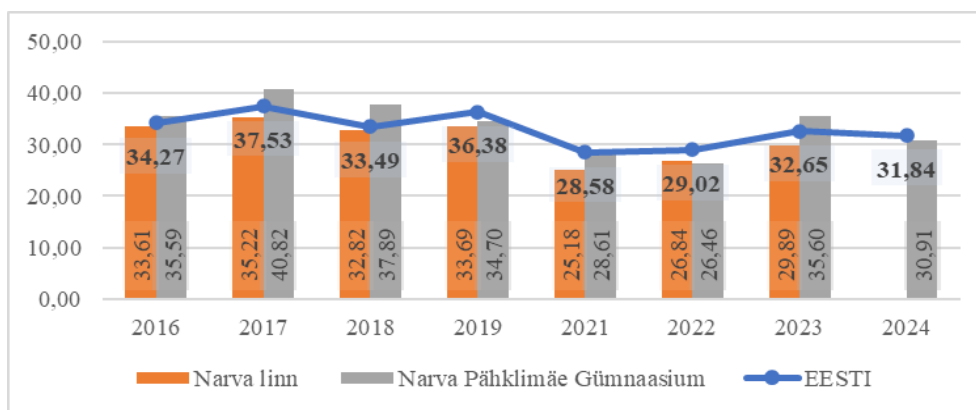
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 3.1. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena õppekeelte lõikes.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

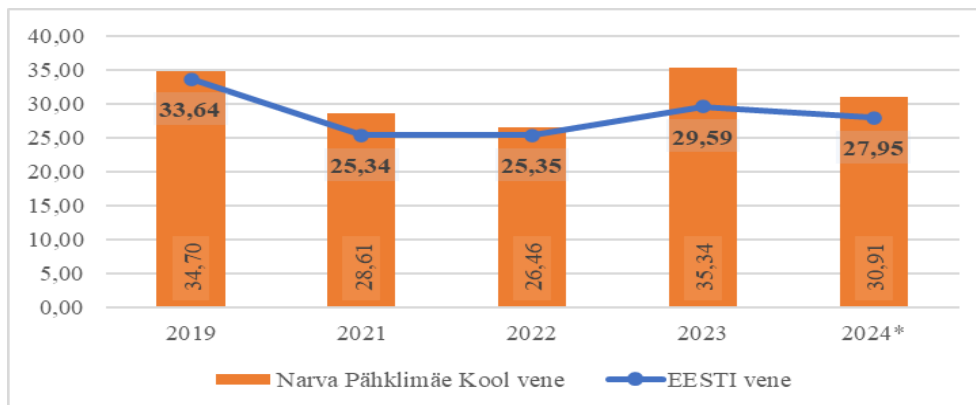
4.2. Põhikooli lõpu matemaatika lõpueksami keskmine tulemus on olnud enamasti Narva tulemusest kõrgem, Eesti tulemusest kord kõrgem, kord madalam. (joonis 4).

Joonis 4. Lõpueksamite tulemused: matemaatika kokku.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

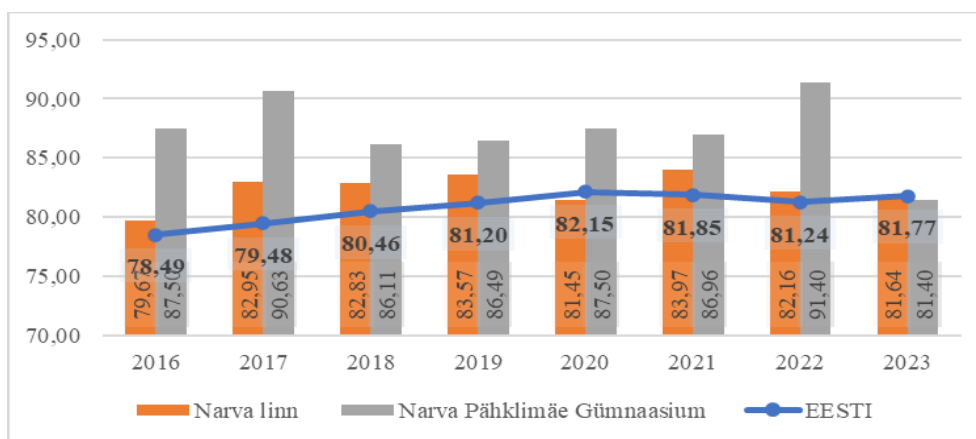
Vene õppekeeles põhikooli lõpetanute Eesti keskmise tulemusega võrreldes on kooli lõpetanute matemaatikaeksami tulemused on olnud läbivalt pisut kõrgemad kui vene õppekeeles põhikooli lõpetanutel Eestis keskmiselt (joonis 4.1).

Joonis 4.1 Lõpueksamite tulemused: matemaatika õppekeelte lõikes.

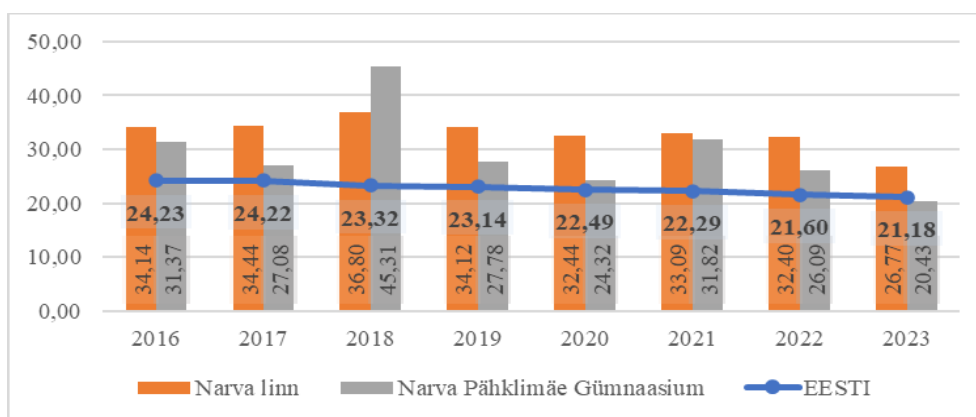
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.3. Kooli õpilaste seas on keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast kooli lõpetamist olnud valdavalt kõrgem kui Eestis keskmiselt (joonis 5), kutsehariduse omandanute osakaal viis aastat pärast kooli lõpetamist on samuti olnud enamasti Eesti vastava näitaja väärtusest kõrgem, vaid 2023. aastal pisut madalam kui Eestis keskmiselt (joonis 6).

Joonis 5. Keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 6. Kutsealase hariduse omandanute osakaal viis aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.4. PGSi⁴⁴ kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks tuleb selgitada

⁴⁴ PGS, § 78 lg 1.

välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Sisehindamisel tuleb analüüsida õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnata nende tulemuslikkust. Järelevalves vaadeldi eelkõige, kuidas on hinnatud eesti keele õppe tulemuslikkust ning milliseid arendustegevusi eesti keele ja eestikeelsele õppele üleminekuks on kavandatud.

4.5. Koolis on sisehindamise läbiviimise kord, direktor on selle dokumendi 2024. aasta suvel oma käskkirjaga⁴⁵ kinnitanud. Kord sätestab⁴⁶, et sisehindamisel analüüsitakse kooli õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust, et sisehindamise ülesandeks on teadvustada õppeasutuse võimalusi ja olulisi võtmeküsimusi; püstitada faktidel ja analüüsil põhinevad eesmärgid; anda tagasisidet eesmärkide saavutamisest; jälgida liikumist visiooni suunas; toetada, tunnustada, motiveerida ja nõustada personali; tagada õpilaste hea ettevalmistus toimetulekuks järgmises kooliastmes; esitada võimalikud lahendused kitsaskohtade likvideerimiseks, selgitada välja, kuidas õppeasutus täidab kooli põhimääruses sätestatud ja riigi poolt antud ülesandeid. Dokumendis on sätestatud⁴⁷, et iga õppeaasta lõpus koostab direktor kokkuvõtte. Üks kord arengukava perioodi jooksul koostatakse koolis kompleksne sisehindamise aruanne, mille kinnitab direktor.⁴⁸

4.6. Järelevalves esitati sisehindamise vahearuanne 2023/2024, mõningal määral on selles dokumendis kirjeldatud ja analüüsitud lisaks ka 2022/2023. õppeaastat. Vahearuanne andmetel eelnenud viie õppeaasta jooksul koolis sisehindamist tehtud ei ole, viimane sisehindamise aruanne on 2008. aastast. 2023/2024. õppeaastal analüüsiti kooliga seotud statistilisi ja finantsaruandeid, eksamite, tasemetööde, olümpiaadide tulemusi, kooli dokumentatsiooni, vestluste ja küsitluste, k.a õpetajate enesehinnangute ja arenguvestluste tulemusi, õppevahendite ja inventariga seotud andmestikku. Esitatud sisehindamise vahearuanne on loetletud, milliseid dokumente ja miks on õppeaasta jooksul uuendatud. Arvudes on välja toodud, kui mitmel õppe- ja kasvatusala töötajal nõutav riigikeele tase 2024. aasta kevadel puudus, kui paljud neist eksamil käisid ja kui paljud soovitud keeletaseme saavutasid. Kirjeldatud on pedagoogide värbamisega seotud konkursse, neil osalenud isikute kvalifikatsiooni ja konkursside tulemusi. Dokumendist selgub, et kool on eestikeelsele õppele üleminekuks valmis, sest 1. ja 4. klassidele on leitud õpetajad. Sisehindamise vahearuanne on parendusvaldkonnadena välja toodud, et tuleb pöörata rohkem tähelepanu aktiivõppemeetodite kasutamisele, LAK-õppele, eesti keele õppele väljaspool kooli, et tuleb rahuloluküsitlusi läbi viia.

4.7. Järelevalves esitati ka õppealajuhataja poolt koostatud 2023/2024. õppeaasta õppetöö kokkuvõtte. Dokumendis on kirjutatud, kui palju õpilasi sel õppeaastal koolis oli, kui palju neist õppis eriklassides, kui paljudele ja miks olid koostatud individuaalsed õppekavad, kui palju õpilasi viidi pärast õppetöö lõppu üle järgmisesse klassi ja kui paljudele määrati täiendav õppetöö. Eraldi on kokkuvõttes välja toodud lõpueksamite tulemused, neid on võrreldud kooli eelmise õppeaasta tulemuste ja linna keskmise tulemusiga. Tasemetööde puhul on mõnel juhul välja toodud õpilaste keskmised tulemused, mõnel juhul tulemused erinevate osakuste lõikes. Kokkuvõttes on kirjutatud, millistest olümpiaadidest ja õpilasvõistlustest õpilased osa võtsid, ja nenditud, et hea tulemuse aluseks on töö andekate õpilastega. Dokumendis on kirjutatud, et õpilaste tulemusi pidevalt jälgitakse, kuid ei ole kirjeldatud, kuidas. Õpitulemusi ei ole seostatud tundides nähtuga, ei ole analüüsitud erinevate õppemeetodite mõju õpitulemustele.

⁴⁵ Direktori 30.07.2024 käskkirj nr 19.1-671389.

⁴⁶ Sisehindamise kord, p 2.

⁴⁷ Sisehindamise aruanne, p-d 3,4.

⁴⁸ 15.10.20204 vestluse protokoll nr 1.

4.8. PGSi⁴⁹ kohaselt tuleb kooli järjepideva arengu tagamiseks koostada arengukava, milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad. Narva Linnavalitsus on kooli arengukava aastateks 2024–2028 kehtestanud⁵⁰. Arengukavas on välja toodud kooli üldandmed, missioon, visioon, põhiväärtused ning kooli arengu eesmärgid ja selleks kavandatavad tegevused valdkondade kaupa, lisaks eeldatavad tulemused ja vastutajad. Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas on ära toodud keeleõppe toetamine ja arendamine, selles on tegevuste all, milline klass mis aastal eestikeelsele õppele üle läheb. Eesti keele oskuse toetuseks plaanitakse koostööd partnerkooliga. Direktori rääkis järelevalve ajal, et partnerkooli alles otsitakse.

4.9. Arengukava üks osa on eestikeelsele õppele ülemineku kava, kus on valdkondade kaupa seatud mitmeid eesmärke ja nende saavutamiseks erinevaid tegevusi. Näiteks kavandatakse võimaldada õpetajatele keele ja metoodikakoolitusi ning suunata neid üksteiselt õppima ja häid kogemusi jagama. Eesti keele tunnis soovitakse kasutada kaasaegset õppemetoodikat, näiteks aktiivõppemeetodeid, plaanitakse rakendada abiõpetajaid. Kavas on nii õpilastele kui õpetajatele eestikeelseid üritusi korraldada, erinevates projektides osaleda, eestikeelseid huviringe avada, lapsevanemaid nõustada. Plaanis on ka eestikeelseid õpetajaid värvata ja neile elamisvõimaldada. Direktori sõnul toimuvad koolis eestikeelsed üritused, 2024/2025. õppeaastal on koolis algklassiõpilaste eestikeelne tantsuring. Kooli asus tööle üks Tallinnast tulnud õpetaja. Metoodikakoolitused on plaanitud, vaheajal näiteks lõimitud aine- ja keeleõppekoolitused.

4.10. Õppeaasta üldtööplaan on dokument⁵¹, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaan tuleb vormistada alapunktideni vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis tuleb määrata ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad⁵². Üldtööplaani peab õppenõukogu kinnitama⁵³ iga õppeaasta alguseks.

Üldtööplaan on kinnitatud õppenõukogu 29.08.2024 koosolekul⁵⁴, kinnitamise kohta on vormistatud eraldi otsus ehk protokollilisa. Dokumendis on planeeritud 2024/2025. õppeaasta tegevused, alltegevused, tähtajad, vastutajad ja kaasatud isikud. Ülesanded puuduvad, kuid tegevused võiks veidi ümbersõnastatuna ka ülesanneteks vormistada. Üldtööplaan on väga üldsõnaline dokument, näiteks on üks tegevus väärtuskasvatus, mille alltegevus on kooli põhiväärtuste ja traditsioonide toetamine ja arendamine, üks tegevus on personali arendamine, mille alltegevused on muu seas personali riigikeele taseme ja ainealase keeleoskuse tõstmine, eesti keele metoodikaalastel koolitustel osalemine ning õpetajate koostöö tõhustamine ja arendamine. Need alltegevused toimuvad terve õppeaasta jooksul, konkreetset aega või tähtaega ära toodud ei ole. Millal, kuidas ja kelle riigikeele taset ja ainealast keeleoskust tõstetakse, kui paljud töötajad ja mitmel korral eesti keele metoodikaalastel koolitustel osaleda saavad ning kuidas õpetajate koostööd tõhustatakse ja arendatakse, dokumendist ei selgu. Tegevusi ja alltegevusi on palju, kokku vastavalt 34 ja 111, kuid need on väga üldsõnalisel, näiteks huvigruppidega koostöö kavandamine ja läbiviimine, aine- või projektinädala kavandamine, projektialase tegevuse algatamine, projektides osalemine. Mida ja millal konkreetset teha soovitakse, üldtööplaanist ei selgu. Kui arengukava eestikeelsele õppele ülemineku kavas on väga palju eestikeelsele õppele üleminekut toetavaid tegevusi, siis

⁴⁹ PGS, § 67 lg 1.

⁵⁰ Narva Linnavalitsuse Kultuuriosakonna juhataja 13.09.2024 käskkirj nr 9.1-2/4163.

⁵¹ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

⁵² Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.

⁵³ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.

⁵⁴ Õppenõukogu 29.08.2024 koosoleku protokoll nr 19.1-14/1629 ja lisa 3, õppenõukogu 29.08.2024 otsus nr 19.1-14/1635 „2024/2025. õa üldtööplaan kinnitamine“.

üldtööplaanis on 2024/2025. õppeaastaks planeeritud neid vaid viis: partnerkoolidega koostöö kavandamine eesti keele oskuse tõhustamiseks (õpilaste ja õpetajate vahetus, partnerkooli õppeprotsessis osalemine, suvelaagrid); eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete kvaliteedi pidev seire ning õpetamise kvaliteedi parandamine; nüüdisaegse õpikäsitluse põhimõtete rakendamine; ainealase tegevuse laiendamine (aktiivsed õppemeetodid, õuesõpe, projektiõpe ja projektinädalad, digiõppepäevad); lõimumise edendamine keele, kultuuri ja spordi kaudu, lõimumise päeva läbiviimine LAK-kuu raames. Kuidas, millal ja millises ulatuses neid tegevusi tehakse, üldtööplaanist ei selgu. Kui puuduvad konkreetsete mõõdetavad indikaatorid ja kindlad tähtajad, on keeruline eesmärkide täitmist või täitmata jätmist hinnata. Direktori sõnul on murekohaks, et paaril eelmisel õppeaastal koolisisesed koolitused ei toimunud, seetõttu on selleks õppeaastaks planeeritud lõimitud aine- ja keeleõppekoolitused ning õppematerjalide koostamise koolitus. Pidaja esindajate sõnul avati linnas äsja metoodikakeskus, mis eri koolide õpetajatele metoodilisi koolitusi korraldab, aprillis on ülelinnaline lõimitud aine- ja keeleõppepäev.

4.11. Ettepanekud direktorile

- 4.11.1. Seada üldtööplaanis konkreetsete sihid, mõõdikud ja indikaatorid, mida mingi tegevusega saavutada tahetakse, et oleks lihtsam mõõta, kas ja kuidas eesmärgid täidetud said.
- 4.11.2. Kasutada üldtööplaanis õigusaktidest tulenevaid mõisteid, et tekst oleks üheselt arusaadav.
- 4.11.3. Koostada sisehindamise aruanne, et selgitada välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad ning tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng.

5. Muud tähelepanekud

Kooli õppenõukogu ülesanded on toodud haridus- ja teadusministri määruses⁵⁵, mis sätestab, et õppenõukogu kohustuseks on õppe ja kasvatus analüüsimine ja hindamine ning õppe- ja kasvatusalaste otsuste tegemine. Näiteks peab kooli õppenõukogu arengukava ja õppekava läbi arutama ja nende dokumentide kohta arvamuse andma⁵⁶, peab õppeaasta lõpul kooli õppe- ja kasvatusetegevuse tulemused läbi arutama ning kooli juhtkonnale õppe- ja kasvatusetegevuse parendamiseks ettepanekuid tegema⁵⁷, peab otsustama õpilase järgmisse klassi üleviimise ja täiendavale õppetööle jätmise⁵⁸, peab otsustama põhikooli lõpetamise ja lõputunnistuse väljaandmise⁵⁹. Kooli õppenõukogu protokollidest⁶⁰ selgub, et õppenõukogu koosolekud on toimunud ning kõik eespool toodud ja mitmed muud küsimused on päevakorras olnud ning otsused on vastu võetud, kuid koosolekuid juhtinud direktor on olnud ainuke sõnavõtja. Ükski teine õppenõukogu liige ei ole koosolekutel ühtegi ettepanekut teinud, ei ole mõtteid ega tähelepanekuid avaldanud, ei ole küsimusi esitanud. Direktor on nii õppenõukogu juhataja kui sekretär, kes koosolekuid protokollib.

Kooli õppenõukogule on õigusaktidega antud roll ja funktsioon täita teatud ülesanded ning pädevus, et kaasata õppeasutuse tegevusse selle personal laiemale, luua demokraatlikku juhtimissüsteemi ning anda kogu pedagoogilisele personalile võimalus koolielus kaasa rääkida. Direktoril kui kooli juhil on loomulikult oma rollist tulenevalt õigus teha valdav osa otsuseid õppeasutuse nimel, kuid teatud küsimuste arutamise ning otsustamise pädevus on õigusaktides

⁵⁵ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 1 p 1.

⁵⁶ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 p 1.

⁵⁷ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 p 6.

⁵⁸ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 4 p 1.

⁵⁹ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 4 p 6.

⁶⁰ Kooli õppenõukogu 08.01.2024 protokoll nr 19.1-14/25; 28.03.2024 protokoll nr 19.1-14/612; 18.06.2024 protokoll nr 19.1-14/1278; 27.08.2024 protokoll nr 19.1-14/1624; 29.08.2024 protokoll nr 19.1-14/1629.

teadlikult antud kollektiivsele organile – õppenõukogule. See peaks tooma kooli juhtimissüsteemi demokraatliku ja kaasava juhtimise põhimõtteid ning võimestama pedagoogilist personali tervikuna koolielus kaasa rääkima ning osalema.

Ärakuulamisel kinnitas direktor, et kõik õppenõukogu koosolekud valmistatakse ette, õppenõukogus käsitletav materjal saadetakse e-posti teel nädal enne õppenõukogu koosolekut õppenõukogu liikmetele läbivaatamiseks ning täienduste või muudatuste esitamiseks. Kui õppenõukogu töö on seotud dokumentidega (näiteks arengukava, õppekava, üldtööplaan, sisehindamise aruanne), siis enne õppenõukogusse esitamist töötatakse dokument välja või vaadatakse läbi või parandatakse või täiendatakse ainekomisjonides või direktori käskkirjaga moodustatud töörühmades ning alles pärast seda saadetakse õppenõukogule kinnitamiseks või kooskõlastamiseks või arvamuse avaldamiseks. Enne õppenõukogusse jõudmist teeb kogu pedagoogiline kollektiiv käsitletavate küsimustega palju ettevalmistustööd. Direktor lisas, et õppenõukogu sekretär valiti avaliku hääletamise teel demokraatia põhimõtteid järgides.

5.1. Ettepanek direktorile

Rakendada veelgi enam demokraatliku ja kaasava juhtimise põhimõtteid, innustada õppenõukogu liikmeid koosolekutel kaasa mõtlema, arvamusi ja ettepanekuid esitama, oma seisukohti väljendada ning kajastada neid seisukohti ka koosolekute protokollides.